

Brusel 17. března 2025
(OR. en)

7161/25

COH 19

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Politika soudržnosti dynamičtější a strategičtější: jak dosáhnout změny v rámci stávající i budoucí perspektivy – <i>výměna názorů</i>

Na zasedání Rady pro obecné záležitosti dne 28. března věnovaném politice soudržnosti se ministři odpovědní za politiku soudržnosti budou na základě dokumentu předsednictví obsaženého v příloze této poznámky věnovat diskusi na téma „Politika soudržnosti dynamičtější a strategičtější: jak dosáhnout změny v rámci stávající i budoucí perspektivy“.

Podkladový dokument

pro zasedání Rady pro obecné záležitosti věnované politice soudržnosti

„Politika soudržnosti dynamičtější a strategičtější: jak dosáhnout změny v rámci stávající i budoucí perspektivy“

Debata o možné budoucí podobě příštího víceletého finančního rámce (VFR) a politiky soudržnosti nabývá v posledních několika měsících na intenzitě. Na utváření této diskuse se podílejí všechny relevantní zúčastněné strany zastupující Evropskou komisi, členské státy, regionální a místní orgány, další orgány EU, jakož i akademické a vládní organizace¹. Z hlavních výsledků této diskuse zatím vyplývá, že k příštímu VFR nebude možné přistupovat „jako obvykle“. Nicméně při bližším zkoumání detailnějších řešení se ukazuje, že škála možných přístupů je široká, takže je nezbytné, abychom diskutovali o praktických řešeních a hledali v souvislosti s nimi konsenzus.

¹ Mimo jiné: závěry Rady o politice soudržnosti, společné prohlášení ministrů odpovědných za politiku soudržnosti podepsané jedenácti členskými státy (BG, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, RO, SK, SI, PL) a přijaté v květnu 2024 v Praze; zpráva skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost politiky soudržnosti; devátá zpráva o soudržnosti a související závěry Rady přijaté v červnu 2024; zpráva E. Letty: *Much More than a Market* (Mnohem více než jen trh); závěry Rady o budoucnosti politiky soudržnosti.

Evropská komise navrhla pro nadcházející roky soubor hlavních cílů a priorit EU². **Jeho součástí jsou rozhodné kroky, které mají zajistit udržitelnou prosperitu, konkurenceschopnost, demokracii, bezpečnost, obranu a odolnost a zároveň chránit hodnoty EU. Konkurenceschopnost** byla označena za jeden z hlavních cílů EU s poukazem na to, že **se jedná o přední a ústřední bod mandátu Evropské komise**. Jedním ze základních kamenů konkurenceschopnosti Evropy je její obyvatelstvo, z čehož vyplývá, že je zásadně důležité **podporovat dovednosti a kvalitní pracovní místa**. S ohledem na vývoj geopolitické situace nabývá na významu také otázka **evropské obrany**, jak nedávno potvrdila i Evropská rada³. Komise naznačila možná opatření zaměřená na problematiku zjednodušení, omezení administrativní zátěže a podpory rychlosti a flexibility při provádění politik, jakož i na lepší koordinaci politik na úrovni EU a členských států. Je třeba přezkoumat regulační rámec EU a uzpůsobit jej tak, aby lépe splňoval potřeby občanů a podniků a aby také byly včasným a účinným způsobem využívány fondy EU.

² Evropská komise, 2025, *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Kompas konkurenceschopnosti pro EU*, COM(2025) 30 final; *pracovní program Komise na rok 2025 Společná cesta do budoucna: odvážnější, jednodušší a rychlejší Unie*, COM(2025) 45 final; sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Evropa jednodušší a rychlejší: sdělení o provádění a zjednodušování*, COM(2025) 47 final; dopis předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové, 4. března 2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_684, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Unie dovedností*, COM(2025) 90 final.

³ Závěry Evropské rady o evropské obraně, 6. března 2025.

Ve sdělení o cestě k příštímu víceletému finančnímu rámci zveřejněném v únoru 2025⁴ se uvádí, že budoucí rozpočet EU by se měl přednostně zaměřit na řešení společných výzev, u nichž výdaje na evropské úrovni přinášejí nejvyšší přidanou hodnotu. Zcela jasně se v něm klade důraz na to, že *„priority EU je třeba plnit společně – členské státy a jejich regiony musí v praxi určovat mnohé z investic EU a rozpočet EU musí podporovat a motivovat jejich činnost“*. Dále se ve sdělení poukazuje na důraznější uplatňování přístupu založeného na výkonnosti jako na řešení umožňující zvýšení efektivity a rychlosti provádění.

Evropská komise v témže dokumentu rovněž navrhuje, aby byl v rámci modernizovaného rozpočtu EU uplatňován nový přístup, jehož jádrem by měl být mimo jiné **„plán pro každou zemi obsahující klíčové reformy a investice, zaměřený na naše společné priority, včetně podpory hospodářské, sociální a územní soudržnosti“**. Komise poukázala na to, že *„posílená politika soudržnosti a růstu, v jejímž centru jsou regiony, musí být navržena a prováděna v partnerství s vnitrostátními, regionálními a místními orgány“*, nicméně způsob, jakým by toho mohlo být v praxi dosaženo, musí být dále vysvětlen.

Podle Komise by úvahy o takovém plánu mohly být příležitostí ke zlepšení koordinace mezi unijními a vnitrostátními politikami, zajištění synergie mezi nimi a k podpoře strukturální změny (v členských státech a regionech), za předpokladu, že tento plán bude spojen se sjednocením a zjednodušením prováděcích pravidel. Nicméně panují určité nejasnosti, pokud jde o navrhované zahrnutí reforem a investic do vnitrostátních plánů, zejména v souvislosti se zohledňováním zkušeností s prováděním reforem v rámci plánů pro oživení a odolnost, a problémy s vymezením odpovídající úlohy regionů v tomto modelu. Nejasnosti jsou dále spojeny s případným dopadem tohoto nového přístupu na regionální rozdíly v rámci jedné země a s úlohou regionálních a místních orgánů a mohou vyvolat obavy ohledně prosazování jednoho univerzálního řešení. Je proto třeba, aby se členské státy zamyslely nad prováděním politiky soudržnosti ve finančním výhledu po roce 2027 a diskutovaly o něm, zejména s ohledem na návrhy Komise týkající se priorit EU, způsob dosahování výsledků a postavení politiky soudržnosti v těchto návrzích.

⁴ *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Cesta k příštímu víceletému finančnímu rámci, COM(2025) 46 final.*

Vzhledem ke zintenzivnění úvah o tom, jak lze činnosti a politiky uvést do souladu s novými prioritami EU, které navrhla Komise, **se zdá, že namísto je rovněž modernizace politiky soudržnosti, a to ještě v rámci současného VFR během probíhajícího přezkumu jejích programů v polovině období.** Aby bylo možné přizpůsobit stávající politiku soudržnosti společným výzvám, všechny příslušné zúčastněné strany na úrovni EU i na vnitrostátní a regionální úrovni by se musely snažit přeorientovat a urychlit provádění a dosahování výsledků v rámci politiky soudržnosti.

V této souvislosti Komise uvedla, že **probíhající přezkum programů politiky soudržnosti v polovině období** by mohl být dobrou příležitostí k uvedení této politiky do souladu s novými potřebami a prioritami EU, zejména pokud jde o posílení konkurenceschopnosti a odolnosti EU, posílení bezpečnosti a zjednodušení postupů. Současně poukázala na nutnost dosáhnout pokroku u klíčových iniciativ EU, jako je přístup k cenově dostupnému a udržitelnému bydlení nebo posilování obranných schopností EU⁵. Probíhající přezkum politiky soudržnosti v polovině období by se také mohl stát příležitostí k úvahám o dalších prostředcích, možnostech a pobídkách pro obranné účely⁶, mimo jiné včetně infrastruktury dvojího užití, ale také pro plně funkční vojenské účely. **Proto je třeba se zamyslet nad tím, jak zachovat zaměření na cíl soudržnosti a současně se zabývat hlavními výzvami, jako je posílení konkurenceschopnosti, odolnosti, bezpečnosti a obrany na úrovni EU i na vnitrostátní, regionální a místní úrovni v krátkodobém i dlouhodobém výhledu.**

⁵ Mimo jiné: projev výkonného předsedy Raffaela Fitta na konferenci: „*The European Way of Growth: A Growth Policy for a Secure, Resilient and Globally Competitive Europe*“ (Evropský způsob růstu: politika růstu pro bezpečnou, odolnou a celosvětově konkurenceschopnou Evropu), projev výkonného předsedy Raffaela Fitta o budoucnosti politiky soudržnosti na zasedání Výboru pro regionální rozvoj Evropského parlamentu (REGI), Evropská komise, 2025, dopis předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové, 4. března 2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_25_684

⁶ Závěry Evropské rady o evropské obraně, 6. března 2025.

Cílem diskuse na formálním zasedání ministrů odpovědných za politiku soudržnosti je posoudit možné způsoby posílení politiky soudržnosti. Není pochyb o tom, že politika soudržnosti by se do budoucna měla vyvíjet a být ve větším souladu se společnými prioritami EU. Současně by však měl být zachován a dále posílen její hlavní cíl, tedy dosahování sociální, hospodářské a územní soudržnosti.

Polské předsednictví ministry vyzývá, aby se pro účely orientace rozpravy na zasedání Rady pro obecné záležitosti ve složení zabývajícím se politikou soudržnosti podělili o své názory na níže uvedené otázky. Tyto otázky budou projednány v rámci jediného zasedání kulatého stolu. Vystoupení by neměla přesáhnout čtyři minuty.

1. Jakým způsobem by se mělo v rámci nové struktury politik EU pro období po roce 2027 dosahovat cílů Smlouvy v oblasti politiky soudržnosti a jak by měla být prosazována víceúrovňová správa? Jak by měla být politika soudržnosti programována v rámci navrženého plánu pro každou zemi, včetně reforem a investic na vnitrostátní i nižší úrovni?
2. Jak by měla být politika soudržnosti s ohledem na přístup Komise a na závěry Evropské rady a s ohledem na současnou finanční perspektivu uzpůsobena, aby účinně odpovídala novým prioritám a potřebám?